

lagttagelseskema

dcum.

Dansk Center for Undervisningsmiljø · Danish Centre of Educational Environment

www.dcum.dk · dcum@dcum.dk · tlf. +45 722 654 00

Blommevej 40 · DK - 8930 Randers NØ

Introduktion

Systematiske iagttagelser er en af de metoder, der kan indgå i jeres kortlægning af børnemiljøet. I skal ifølge Dagtilbudsloven vurdere børnemiljøet i et børneperspektiv og inddrage børnenes oplevelser af børnemiljøet alt efter deres alder og modenhed.

Ved systematiske iagttagelser kan voksne få viden om børns oplevelser og opfattelser af børnemiljøet, men det kræver, at man som voksen bestræber sig på at forstå og fortolke børns handlinger, intentioner, attituder med respekt for barnet som et individ, der prøver at mestre sin verden, blive selvstændig og stræber efter at forstå.

Iagttagelse kan aldrig blive helt objektiv, selvom den voksne gør sit bedste for at sætte parentes omkring sine egne opfattelser, oplevelser og følelser. Det vil derfor være ideelt, hvis man er flere om at iagttage den samme situation.

Hvad kan iagttagelser give?

Iagttagelser kan være gode til at frembringe viden om børns hverdagsliv, fordi man giver fuld opmærksomhed til situationer, man måske ellers ikke ville lægge så meget mærke til i dagligdagen.

Et børnemiljø er også betinget af de voksnes væremåder, kommunikationsformer og af institutions/dagplejens organisering af rum, tid, steder og mennesker. Derfor får man det bedste helhedsbillede af en situation, hvis man ser på både børn og voksne.

Efterfølgende kan I bruge jeres iagttagelser som afsæt for at udvikle jeres børnemiljø.

Før I iagttager

Før I går i gang med jeres iagttagelser, skal I bestemme, hvad I vil iagttage. Hvis I har lavet en bred kortlægning af børnemiljøet, har der måske vist sig temaer eller områder, som I har behov for at undersøge nærmere. Herefter skal I overveje, hvilke situationer I kan iagttage for at få indsigt i det, I søger viden om.

Hvis man selv er en del af den situation, der skal iagttages, så kan man få en kollega til at foretage iagttagelsen.

Iagttagelseskema

Situation:	
Sted:	
Rolle og placering af iagttager:	
Deltagere i situationen:	
Dato og tidspunkt:	
Beskrivelse af det jeg har set:	
Tolkning af data (hvilken betydning tror jeg, der ligger i situationen?)	
Konklusion (hvad skal vi eventuelt arbejde videre med?)	

Du kan vælge at udfylde iagttagelsesskemaet samtidig med, du iagttager. Fordelen ved denne form er, at det du ser, hører og fornemmer, kan beskrives nogenlunde nøgternt. Samtidig kan du nemmere få lov at iagttage i fred, fordi alle kan se, at du er optaget af at skrive. Ulempen er, at du måske går glip af information, når opmærksomheden også er bundet til at skrive.

Du kan også udfylde iagttagelsesskemaet efter situationen har fundet sted. Fordelen ved denne form er, at dele af din opmærksomhed kan ligge i situationen, og derved kan du få flere informationer med. Ulempen er til gengæld, at du kan glemme information.

Systematisering af data

Sammenhold jeres iagttagelser - Hvad går galt? Hvad går godt? Er der et bestemt mønster? Er der noget, som I skal have ændret?

Andre iagttagelsesmetoder

I kan også anvende iagttagelsesskemaet i forbindelse med videooptagelser eller fotofremvisning. I kan for eksempel vise et videoklip til et personalemøde, og efterfølgende kan alle i personalegruppen udfylde hver sit iagttagelsesskema, før I i fællesskab tolker data.

Fotografier gengiver en situation i en forenklet form. Men ved at studere udvalgte fotos – eksempelvis til et personalemøde, hvor alle udfylder et iagttagelsesskema – kan I konkludere på baggrund af de hovedtræk, der træder frem i fotografierne.

Tolkning af data

Når iagttagelserne er lavet, kan I notere jeres tolkning nederst i skemaet. Når I analyserer og tolker, skal I forholde jer undrende og udforskende til jeres datamateriale.

Når I søger viden om børns opfattelser af børnemiljøet, vil det være oplagt at lede efter tegn og situationer, der fortæller om børns mening om såvel det gode som det problematiske børnemiljø. Inddrag eventuelt også børnene i tolkningen, så I kan høre, om I har tolket rigtigt. Fx ved at spørge: Når vi ser dette ... betyder det så?

Når I skal vælge handlingsstrategier, kan det være nyttigt at tage udgangspunkt i det, I kan se fungerer godt i børnemiljøet, og forsøge at overføre dette til de områder, der ikke fungerer så godt.